

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm IX. Ad Supplicationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

manibus laici facta aliquem effectum consecuta: quod inconueniens reputari debet.

2 Sed quid? Si renuntiatio beneficii fiat in manibus Clerici, cui accipiendi resignationem potestas non competit? Tum communiter respondent Doctores, quos refert Garcias de beneficijs p. 11. c. 3. n. 219. & seqq. renuntiationem validam esse, quoad ipsam renuntiantem; non autem quoad Ecclesiam, seu Superiorem. Sensus esse debet: Quod in arbitrio Superioris positum sit, vtrum renuntiationem ratam habere velit, & renuntiantem cogere, vt beneficium dimittat; dummodo renuntiatio sponte facta fuerit, vti habetur in c. super hoc, 5. eod. tit. Ita cum Gloss. hic ver. in manu, docet Innocent. n. 1. Anton. n. 8. & alij, quos citauit lib. 4. Th. mor. tr. 2. c. 17. n. 4. §. Porro. Dicit tamen Gregor. Tholosanus de benef. c. 31. n. 11. Vincentius apud Anton. de Butrio hic n. 8. Garcias n. 227. quod antequam Superior suam auctoritatem interposuit, ideoque dum res integra est, renuntians per poenitentiam reuocare possit renuntiationem factam in manu Clerici, cui tale ius non competeat: eod quod renuntiatio effectum omnino consecuta non sit, argum. l. 3. & 5. ff. de cess. bonor. Sin autem in manu laici renuntiatio facta fuerit, non obstante, quod reuocauerit renuntians beneficium, à Superiore priuari potest, vti ex hoc c. colligitur: Quamuis aliqui considerantes verba textus, arbitrentur, huic poenae locum non esse, nisi renuntians ab eodem laico beneficium de nouo suscepit.

QVÆRITVR: Vtrum Superior cognita renuntiatione facta in manum alterius, beneficium alteri conferre possit, etiam non vocato eo, qui renuntiauit.

3 Respondeo & Dico I. Si beneficiatus renuntiauit in manum laici, citari, & per sententiam priuari debet, antequam beneficium alteri conferatur. Ita colligitur ex hoc c.

Dico II. Si beneficiatus resignauit in manum Clerici, neque resignationem reuocauit, Superior beneficium alteri conferre non prohibetur: propterea quod resignatio, quantum est ex parte resignantis, valida sit,

ac proinde ad plenum effectum renuntiationis duntaxat necessarium est, vt Superior verbis, seu facto ipso declaret, quod renuntiationem admittere, seu ratam habere velit, vti docet Ananias hic, n. 11. Consultum tamen est, renuntiantem citari, vt appareat, num renuntiatio sponte facta sit, an verbò obmetum, item, num simoniaca pactio interuenit: quia etiam hoc casu renuntiatio omnino irrita est, licet renuntians per sententiam contra Reum citatum latam beneficio priuari queat, vti dixi in c. admonet, 4. hoc tit.

DICES: Esto, quod renuntians in manu Clerici, priusquam Superior renuntiationem ratam habet, proprietatem seu ius beneficii non amittat, ideoque vacare nondum censetur, vtrum saltem possessionem amittat. Responso est affirmatiua, cum Innoc. hic n. 1. Abb. n. 8. & alijs communiter. Quamobrem ait Garcias, p. 11. c. 3. n. 237. quod renuntians contra eum, cui renuntiauit, non possit agere de spolio, nisi ostenderit se possessioni beneficii incubuisse, & ita spoliatum fuisse.

CAPITVLVM IX.

Ad Supplicationem.

PARAPHRASIS.

Archiepiscopus Ragusiensis impetrauit ab Innoc. III. cessionem, ac liberationem ab ecclesia: eod quod sine vitæ suæ periculo (forasse propter insidias) accedere aut commorari ibi non posset. Verum ne idem Archiepiscopus, cum opprobrio ministerij atque dignitatis Archiepiscopalis, rerum temporalium subsidij destrueretur, approbat & confirmat Pontifex, quod dicto Ragusiensi, cum consensu Regis Angliæ, Archiepiscopus Eboracensis beneficium in Episcopatu Carleoli contulerit. Addit Innocentius, se renuntianti concessisse, vt in eodem Episcopatu Carleoli officium Archiepiscopale, excepto pallij vsu, exercere possit, Archiepiscopo Eboracensi, tanquam Metropolitano suo subiectus.

SUMMARIUM.

1. Clerici, maxime Sacerdotes & Episcopi, ab ecclesia ali debent, præterquam contumaciter in crimine perseverantes, ut omnis subsidij denegationem, & ipsam excommunicationem mereantur.
2. Episcopatu renuncians potest aliud, etiam minoris dignitatis beneficium, v.g. parochiam consequi.
3. Neque in hoc casu Episcopus de dignitate sua descendit, cum idem homo diuersis iuribus censeatur.

NOTANDUM I. Postquam Ecclesia ex fidelium oblationibus, ac pijs fundationibus sufficientes redditus accipit ad ecclesiasticorum Ministrorum sustentationem, in opprobrium cedit ecclesiastici ordinis, si Clerici, præsertim Sacerdotes atque Episcopi, necessarijs ad honestam vitæ sustentationem destituantur. Quare Ecclesia eos alere debet, spectato cuiusque statu ac dignitate: idque adeò, ut etiam ob crimen à beneficijs suspensus, aut depositus, tamen ab ecclesia ali debeat, ne cum opprobrio cleri mendicare cogatur; præterquam si in crimine contumaciter perseveret, ut omnis subsidij denegationem, ipsamque excommunicationem mereatur, secundum Gl. in c. pudeat, 39. ver. & sui, d. 50. & dixi lib. 1. tr. 5. p. 3. c. 5. n. 3.

NOTANDUM II. Qui Episcopatu renuntiauit, potest deinde aliud, etiam minoris dignitatis, beneficium v.g. Parochiam consequi. Multò magis Episcopus factus Religiosus, in Abbatem assumi potest, uti hic Ananias notat, n. 9. Anton. de Butrion. 6. cum Gl. c. hoc nequaquam, 45. causa 7. q. 1.

Sed obitare videtur, quòd secundum iura non liceat in dignitatibus descendere, iuxta l. 2. c. Quemadmodum ciuilia munera indicantur, lib. 10. *Maiores honoribus functos, ad minores deuocari non oportet, rationis est.*

Respondeo primò; Excipiendam esse necessitatem, si alij tam idonei non reperiantur, secundum Gl. in cit. l. 2. & sumitur ex l. honor, 14. prope finem, ff. de muneribus & honoribus.

Respondeo secundò; Tametsi decens non sit, neque facilè permittendum, ut à maiore dignitate v.g. Archiepiscopali aliquis transferatur ad minorem, puta Episcopalem. uti colligitur ex c. de translac. Episcopi; postquam tamen renuntiauit Archiepiscopatu, desinit esse Archiepiscopus, sed retinet dignitatem episcopalem; ita ut insignibus episcopalibus ex Pontificia concessione uti possit; licet ordines conferre nequeat: cum subditos non habeat, ut infra hoc lib. dicitur tit. de ordinatis ab eo, qui Episcopatu renuntiauit. Quare apparet, nihil obstare, quò minus is, qui Archiepiscopatu renuntiauit, in alterius ecclesiæ Episcopum eligatur; cum non descendat: præterquam, quòd hic utilitatis ecclesiæ ratio quoque habenda sit, si is qui Archiepiscopatu renuntiauit, ad Cathedralis alterius ecclesiæ regimen utilis esse videatur.

Sed qua ratione beneficium minus, v.g. Canonicatum, vel parochiam consequi potest, ita ut non descendere censeatur? Facilè id dicitur: cum Archiepiscopus, vel Episcopus, tametsi non renuntiet, ex Papæ dispensatione propter reddituum Episcopatum tenuitatem, talia beneficia retinere, vel de nouo accipere possit. Neque verò tunc, si Episcopus v.g. parochiam consequatur, de dignitate sua descendere censetur: cum idem homo diuersis iuribus censeatur, uti colligitur ex c. postulatistis, 15. de concess. præbendæ, & c. cum capella 16. de priuileg. Exempli causa fieri potest, ut Episcopus in alia ecclesia sit Præpositus, Canonicus, aut Parochus: quo casu, ut Canonicus v.g. locum suum inter Canonicos retinere, & respectiue Episcopo illi, in cuius diocesi beneficium obtinet, subiectionem & obedientiam debet, uti hic ex communi Butrio respondet n. 7. Sic itaque dico, quòd Episcopus, qui Episcopatu renuntiauit, honorem ac dignitatem Episcopalem retineat, tametsi postea Canonicus, vel alicuius ecclesiæ Parochus fiat: cum accessus minoris honoris aut beneficii ad maiorem dignitatem eam non destruat, nec minuat: cum diuersa quidem, sed non repugnantia iura sint. Quin & eadem ratione fieri

N n n solet,

folet, vt Rex aliquis seu Monarcha, prouinciam iure feudi alteri Regi obnoxiam accipiat, eoque respectu feudatarius fiat alterius Regis, adeoque subditus eius ratione territorij, licet, absolute loquendo, parus, vel fortè maioris dignitatis existat.

CAPITVLVM X.

Nisi cum pridem.

PARAPHRASIS.

Archiepiscopus Calaritanus magnà instantià petijt ab Innocent. III. licentiam renuntiandi Archiepiscopatu, vt sepositis curis, salutis suæ ac vitæ meliori in solitudine vacare posset. Ad id respondet Innocentius, quod se Jeremià sanctiorem æstimare non debeat, qui licet ob humilitatem refugerit prædicationis officium, Ierem. c. 1. tamen volente ac iubente Deo suscepit, ac studiose adimpleuit. Quare non veræ humilitatis desiderio Archiepiscopum moueri videtur: quin potiùs sub prætextu humilitatis malè erigere verticem, quando in resignandi proposito pertinacem se ostendit. Etenim vera humilitas sicuti hominem adigit, vt honores non quærat, sed, quatenus ipsi concessum est, fugiat, ita etiam persuadet, vt oblatos per obedientiam sufferat, & se pertinaciter liberare non intendat.

SUMMARIVM.

1. Episcopi officium præcipuum est, & populum sibi commissum docere, seu verbum Dei prædicare per se, vel saltem, si ipse ob iustas causas non possit, per alium.
2. Non est causa sufficiens deserendi Episcopatum, vt propria salutis quis melius vacare possit, etiam religione suscepta.
3. Si Episcopus relicto episcopatu, absque licentia Pape religionem profiteatur, irrita est professio.
4. Votum Episcopi, qui adhuc ecclesie suæ utilis est, de ingredienda religione, irritum est.

5. Enumerantur sex causæ, ob quas Episcopo licentia renuntiandi concedi possit. Prima est conscientia criminis, propter quod officij executio etiam post peractam penitentiam impediatur.
6. Secunda causa est corporis debilitas, quæ Episcopum impotentem reddit ad exequendum officium pastorale.
7. Tertia est defectus scientiæ, quæ sufficiens esse debet, licet in Episcopo eminens desideretur.
8. Quarta est malitia plebis obedientiam negantis, aut insidias parantis.
9. Quinta est graue scandalum populi, quod ex Episcopi, aut alterius Prælati præsentia patitur.
10. Sexta, Irregularitas personæ, in qua Papa dispensare non solet, vt si forte sit bigamus, vel vidua maritus.

NOTANDVM I. Officium præcipuum Episcopi est populum sibi commissum docere, seu verbum Dei prædicare. Si tamen ob multas alias occupationes, aliæque causas eo munere ipsemet fungi non possit, permittitur, vt alios idoneos prædicatores substituat.

NOTANDVM II. Non est causa sufficiens Episcopatum deserendi, vt propriæ salutis quis melius vacare possit, etiam Religione suscepta. Ita docet S. Th. communiter receptus in 2. 2. q. 185. a. 5. ad 1. Ratio est: Nam Episcopo, qui se susceptione Episcopatus obligauit ad suam, & subditorum salutem procurandam, melius est, vt in eo statu perseueret, quamdiu ecclesie, cui se obligauit, utilis esse potest. Sin autem utilis esse destitit, tunc melius ipsi est, vt relicta & alteri tradita curâ subditorum, totum se propriæ salutis promouendæ impendat.

Exinde infer Valentinus to. 3. disp. 10. q. 1. p. 4. ver. Ex quo sequitur, irritam esse professionem Religionis, factam ab Episcopo, nullâ aliâ causâ cogente, nisi vt priuatis commodis vacet in Religione. Sed id verum non iudico, si Sum. Pontificis licentia accesserit. Licet enim Pontifex malè faciat, tali casu cessionem concedendo, ea tamen valida est, vt colliguntur.